

Birkenes kommune

Slokkevann i Birkenes – en veiledning

Forord

For å hjelpe huseiere og utbyggere, samt for å lette saksbehandlingen i kommunene, har kommunen utarbeidet en oversikt om lover, forskrifter og litt om hva som skal til for at kommunen kan gi godkjenning til byggetiltak med tanke på bransikkerhet. Fokuset her er på vannforsyning til vanlig brannslukking og til sprinkleranlegg. Dette skrivet er ikke nødvendigvis uttømmende og er ment som en veiledning. I denne veiledningen er fokuset på vannforsyning. Andre lovpålagte brannsikringstiltak kommer selvsagt i tillegg.

Lover, forskrifter og annen bakgrunn for retningslinjene

Plan og bygningsloven med forskrifter

§ 27-1. Vannforsyning

Bygning må ikke føres opp eller tas i bruk til opphold for mennesker eller dyr med mindre det er forsvarlig adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann, samt slokkevann.

Tilhørende forskrifter:

Byggteknisk forskrift med veileder

Byggesaksforskrift med veileder

Lov om brann- og eksplosjonsvern

§ 14. Ytterligere sikringstiltak og beredskap

Kommunen kan pålegge nødvendige brannverntiltak i enkelttilfeller for ethvert byggverk, opplag, områder, tunneler m.m.

Forskrift om brannforebygging med veileder

§ 21 Vannforsyning

Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtegrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.

I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil.

I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkling er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

Denne ordlyden kan gi inntrykk av at det er kommunen selv som skal besørge og bekoste nødvendig slokkevannsforsyning. Det er imidlertid ikke tilfelle, hvilket presiseres i veiledningen fra DSB til tolkning av § 21. Utdrag fra veiledningen:

Hvorfor er det krav til vannforsyning?

Å slokke brann på et så tidlig stadium som mulig vil være avhengig av både tilfredsstillende vannforsyning, raskt utrykningstid og gode brannforebyggende barrierer i byggverket. Fjerner eller reduserer du vannforsyningen vil muligheten til å slokke brannen reduseres eller bli helt umulig. Vannforsyningen er derfor meget viktig og avgjørende faktor for å ivareta beredskapen som samfunnet forventer.

Hvem er ansvarlig for vannforsyningen?

Kommunen har et overordnet ansvar for at det etableres tilstrekkelig med slokkevann og vannmengder for automatiske slokkeanlegg der dette er aktuelt. **Dette betyr ikke at det er kommunen nødvendigvis som skal stå for gjennomføringen og kostnaden ved etablering av slik vannforsyning.**

I planbestemmelser bør det vurderes innført betingelser om at tiltakshaver/eier selv har ansvar for å etablere tilførsel av større vannmengder til sprinkleranlegg med f.eks. vann fra basseng eller åpen kilde, dersom byggverket som følge av stor takhøyde, høy brannbelastning, lagring i høye reoler eller lignende krever dette.

Ansvarlig prosjekterende må alltid avklare med kommunen hvilke vannmengder som kan leveres til aktuelt byggverk, før endelig brannstrategi legges til grunn for prosjekteringen. Der det er klart at etablert vannforsyning ikke er tilstrekkelig, må tilfredsstillende vannforsyning etableres eller tilfredsstillende brannsikkerhetsnivå etableres på annen måte.

Hvordan etablere vannforsyning?

Behovet for slokkevann bør inngå i kommunens ROS-analyse, ref. brann- og eksplosjonsvernlovens § 9, og tiltak bør iverksettes i henhold til analysen.

Ved regulering av nye utbyggingsområder, må kommunen påse at vannforsyningen til automatiske slokkeanlegg er del av rammeforutsetningene for byggetillatelse før de blir prosjektert og etablert.

Nødvendig vannmengde, trykk etc. for automatiske slokkeanlegg vil være avhengig av objekttype og utløsningsareal. Kommunen bør ha oppdatert dokumentasjon om tilgjengelig slokkevannforsyning, som stilles til rådighet for ansvarlig prosjekterende i byggesaker.

Det er viktig å se brannvesenets behov for slokkevann og nødvendig vannbehov til automatiske slokkeanlegg i en sammenheng.

Kommunen må ha gode rutiner for hvordan de skal ivareta sitt overordnede ansvar vedrørende slokkevann og vann til automatiske slokkeanlegg. Slike rutiner kan være et verktøy for samarbeid mellom de kommunale etatene som forvalter brannmyndighet, vann- og avløp, bygningsmyndighet og planmyndighet, og sørge for at etatene opptrer enhetlig med hensyn til forvaltning av brannslokkevann.

Forskrift om brannforebygging **gir kommunen anledning til å sette krav om at tiltakshaver sørger for alternative bygningsmessige eller vannforsyningsmessige sikringstiltak** i de tilfeller der den alminnelige vannforsyningen ikke er tilstrekkelig.

Viktige prinsipper

Abonentenes betaling av tilknytningsgebyr og årsgebyr for vannforsyning går til selvkostfinansiering av utbygging, drift og vedlikehold av et vannforsyningsssystem som også brukes til brannsløkking. Utgangspunktet er at den alminnelige vannforsyningen, både fra kommunale og private vannverk, står til disposisjon for bruk til vanlig brannsløkking og til brannsløkking ved hjelp av sprinkleranlegg.

Kommunene skal sikre en tilstrekkelig og forutsigbar forsyningskapasitet, inkludert sløkkevann for brannvesenet og vann til sprinkleranlegg, med tilfredsstillende drikkevannskvalitet og med en optimal ressursbruk.

Alle utbyggere bør tidligst mulig ta kontakt med vann- og avløpsansvarlige i kommunen. Kommunen trenger informasjon om behovene og planene for sløkkevann, overvannshåndtering og tilknytninger til ledningsnett for generelle vann- og avløpstjenester. Kommunen kan vurdere vannforsyningen og få modellberegnet sløkkevannskapasiteten i området. Utbygger må avklare tilkoblingsløsningen med kommunen på et tidlig tidspunkt i planleggingen. For normale kapasitetsberegninger beregnes ingen vederlag eller gebyrer, men det kan påregnes vederlag for særlig kompliserte tilfeller.

Utbyggere bør også sette seg inn i kommuneplanbestemmelsene og eventuelle reguleringsbestemmelser for vannspørsmål, herunder sløkkevann.

Tiltakshaver / utbygger anbefales å kontakte kommunen, enten byggesakskontoret eller kommunens VA-ansvarlige så tidlig som mulig ved vurderinger knyttet til sløkkevann og sprinkleranlegg.

Kommunen *bør* gjøre følgende for å sikre sløkkevannsforsyningen:

- Utarbeide og holde á jour kart over ledningsnett med markering av ledningsdimensjoner, trykksoner, uttaksmuligheter osv.
- Merke sløkkevannsuttakene.
- Kontrollere brannkummer, brannventiler og hydranter med vekt på funksjonssikkerhet i forhold til blant annet korrosjon, frost og gjengroing.
- Foreta periodiske kapasitetsvurderinger, modellberegninger og eventuelt tappeprøver for kontroll av forsyningskapasiteten.

Saksbehandling

Når kommunen foretar saksbehandling er ivaretakelsen av brannsikkerhet i tiltaket *ett* av mange forhold som må vurderes i en byggesak.

Det skal være en sikkerhet for at akseptable løsninger for slokkevann foreligger før tiltak tillates. Det vil si at akseptable løsninger skal foreligge før det innvilges rammetillatelse. (PBL § 27-1)

Følgende slokkevannskapasitet skal minimum være tilgjengelig:

- Minst 20 l/s i småhusbebyggelse (*omfatter enebolig, to-til firemannsbolig, rekkehus, kjedehus og terrassehus til og med tre etasjer jf. NS 3475-3: 2013 Klassifisering av byggverk- DEL 3: Bygningstyper*)
- Minst 50 l/s fordelt på minst to uttak i områder med annen bebyggelse (VTEK17 § 11-17)

Det er i alle tilfeller tiltakshavers ansvar å sørge for at myndighetenes krav til brannsikring er ivaretatt. Dersom slokkevannskapasiteten ikke er tilstrekkelig, må tiltakshaver sørge for supplerende eller alternative tiltak, og avklare disse med brannvesenet/kommunen.

Det settes de samme krav til slokkevann uavhengig av om vannforsyningen er kommunal eller privat.

Kommunen vurderer slokkevannssituasjonen ved regulerings- og byggesaksbehandlingen. Dersom vannbehovene ikke kan dekkes med direkte uttak fra kommunens ledningsnett, må bruk av basseng, alternativ vannkilde eller annen brannsikring vurderes av tiltakshaveren.

Fravikes ytelse gitt i veiledningen til byggteknisk forskrift, må det fremlegges særskilt dokumentasjon som sannsynliggjør at forskriftens krav til brannsikkerhet oppfylles på annen måte.

Ferdigattest:

Et tiltak er ferdigstilt når det er dokumentert at det er "*utført i samsvar med tillatelsen og bestemmelser i eller medhold av denne lov*", jf. pbl. § 21-10 første ledd. Kravet om forsvarlig adgang til slokkevann er fastsatt i plan- og bygningsloven, og utgangspunktet vil da være at et tiltak som ikke oppfyller dette kravet, ikke kan anses som ferdigstilt.